

Sygn. akt I PK 27/17

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa S.N.

przeciwko [...] Urzędowi Wojewódzkiemu w K.

o odszkodowanie za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 7 grudnia 2017 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 27 września 2016 r., sygn. akt V Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 września 2016 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił apelację [...] Urzędu Wojewódzkiego w K. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 14 marca 2014 r., którym zasądzone od strony pozwanej na rzecz S.N. kwotę 16.204 zł tytułem odszkodowania za naruszenie zasady równego traktowania w zatrudnieniu.

W skardze kasacyjnej pozwany Urząd zarzucił: I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, tj.: 1) art. 378 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie sprawy w granicach apelacji polegające na nierozpoznaniu wszystkich zarzutów apelacyjnych; 2) art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. przez brak odniesienia się do wszystkich zarzutów apelacyjnych i niewskazanie podstaw faktycznych i prawnych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w zakresie

pominiętych zarzutów, co uniemożliwia Sądowi Najwyższemu kontrolę kasacyjną; II. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c. w związku z art. 300 k.p. przez ich niezastosowanie i w konsekwencji zasądzenie odsetek skapitalizowanych z roszczeniem głównym w wysokości 4.054 zł, obliczonych od kwot stanowiących różnicę pomiędzy wynagrodzeniem należnym a wypłaconym, liczonych każdorazowo od pierwszego dnia każdego miesiąca następnego po dniu wypłaty wynagrodzenia płaconego u pozwanego ostatniego dnia każdego miesiąca kalendarzowego, do dnia wniesienia pozwu, mimo braku wezwania strony pozwanej do zapłaty w tych datach; 2) art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 385 k.p.c. przez jego niezastosowanie i oddalenie apelacji w zakresie, w jakim nakazuje się pobrać od pozwanego Urzędu kwotę 811 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych; 3) art. 18^{3a} § 1 i 2 k.p. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że stosowanie przez pracodawcę przy ustalaniu wynagrodzenia za pracę kryterium doświadczenia pracownika oraz jego stażu pracy u danego pracodawcy stanowi dyskryminację w zatrudnianiu w zakresie wynagradzania pracownika, a nadto że bezpośrednio kryteria te odnoszą się do wieku pracownika; 4) art. 18^{3b} § 1 k.p. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że pozwany Urząd nie wypełnił ciążącego na nim obowiązku udowodnienia stosowania przy dyferencjacji wysokości wynagrodzenia pracowników obiektywnych i istotnych kryteriów; 5) art. 18^{3b} § 2 pkt 4 k.p. przez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że kryterium doświadczenia pracownika oraz jego stażu pracy u danego pracodawcy nie może być obiektywną przesłanką różnicującą wynagrodzenie pracownika przy uwzględnieniu, że u strony pozwanej nie zatwierdzono formalnie wyników wartościowania stanowisk pracy oraz pominięciu celu wartościowania stanowisk pracy z 2008 r., którym było wykorzystanie rezerwy celowej; 6) art. 18^{3d} k.p. przez przyznanie powodowi odszkodowania za naruszenie zasad równego traktowania w zakresie wynagradzania.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy zgodnie z żądaniem apelacji, tj. przez oddalenie powództwa.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością ze względu na jaskrawość naruszenia przepisów postępowania oraz doniosłość tego uchybienia z punktu widzenia wpływu na wynik sprawy, jako zarzutów dalej idących. Po pierwsze, Sąd drugiej instancji nie rozpoznał zarzutów zawartych w punktach I. 5 i 6 oraz II. 1-5 apelacji stosownie do art. 378 § 1 k.p.c., czego odzwierciedleniem jest pominięcie ich oceny w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, co narusza art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. Po drugie, oddalając apelację Sąd ten usankcjonował nałożenie na pozwanego Urząd, będący państwową jednostką budżetową, obowiązku uiszczenia opłat sądowych, co niewątpliwie narusza art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, mimo że przepis ten został w apelacji przytoczony. Po trzecie, określone przez powoda roszczenie odszkodowawcze obejmowało odszkodowanie stanowiące różnicę między żądanym a wypłaconym wynagrodzeniem za pracę oraz skapitalizowane odsetki od kwot tej różnicy, co - wobec braku wcześniejszego wezwania do zapłaty - było niedopuszczalne w świetle art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c. w związku z art. 300 k.p. Po czwarte, warunki wynagrodzenia powoda nie zostały ukształtowane z naruszeniem zasad wynikających z art. 11³ i art. 18^{13a} § 1 k.p., a w tej sytuacji roszczenie powoda nie znajduje w sposób oczywisty uzasadnienia w treści art. 18^{3c} § 1 w związku z art. 18^{3d} k.p. Staż pracy jest bowiem kryterium obiektywnym, usprawiedliwiającym zróżnicowanie sytuacji pracownika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga

kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżący nie zdołał wykazać tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na jej oczywistą zasadność. Uchodzi uwagi skarżącego, że w przesłance tej chodzi zarówno o naruszenie prawa, jak i o oczywisty wpływ tego naruszenia na rozstrzygnięcie sprawy. Obowiązkiem skarżącego jest zatem przeprowadzenie wywodu jurydycznego dla wykazania, że wskazywane przez niego naruszenia prawa przez Sąd drugiej instancji były tego rodzaju, iż doprowadziły wprost do wydania wadliwego wyroku. Natomiast rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania w podstawach kasacyjnych lub ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącego prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Po pierwsze, wskazując w uzasadnieniu wniosku na obrazę przez Sąd odwoławczy art. 378 § 1 oraz art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. wskutek nierozpoznania zarzutów apelacyjnych, skarżący nie wyjaśnia, o jakie konkretnie zarzuty chodzi i w jaki sposób ich nierozpoznanie i nieodniesienie się do nich w motywach zaskarżonego wyroku wpłynęło na zastosowanie przez ten Sąd prawa materialnego, a w konsekwencji - treści rozstrzygnięcia. Po drugie, Sąd drugiej instancji nie mógł naruszyć art. 94 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, gdyż - nie orzekając o obciążeniu strony pozwanej kosztami sądowymi - przepisu tego nie stosował. Pominięcie tej kwestii przez Sąd odwoławczy i oddalenie apelacji w tym zakresie nie leży w płaszczyźnie powołanego przepisu, ale należy do sfery przepisów prawa procesowego, stosowanych w postępowaniu apelacyjnym. Po trzecie, zasądzona na rzecz powoda kwota 16.204 zł obejmuje wyłącznie odszkodowanie z tytułu nierównego traktowania w zatrudnieniu. Uwzględnienie w jego wysokości odsetek za opóźnienie, jakich powód mógłby się domagać od pracodawcy w związku z zaniechaniem wypłaty należnego mu wynagrodzenia za pracę, nie oznacza zasądzenia skapitalizowanych odsetek, co mogłoby uzasadniać zarzut obrazy art. 481 § 1 w związku z art. 455 k.c. w związku z art. 300 k.p., ale stanowiło metodę ustalenia pełnego zakresu szkody, co zaakceptował Sąd odwoławczy, akcentując prawidłowość zastosowania przepisów prawa materialnego będących podstawą rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji. Po czwarte, daleko niewystarczające dla oceny oczywistej zasadności skargi

kasacyjnej jest ograniczenie się przez skarżącego do stwierdzenia, że warunki wynagrodzenia powoda nie zostały ukształtowane z naruszeniem zasad wynikających z art. 11³ i art. 18^{13a} § 1 k.p., a w tej sytuacji jego roszczenie nie znajduje w sposób oczywisty uzasadnienia w treści art. 18^{3c} § 1 w związku z art. 18^{3d} k.p. oraz że staż pracy jest obiektywnym kryterium usprawiedliwiającym różnicowanie sytuacji pracownika. Skarżący nie przeprowadza w tym zakresie jakiegokolwiek wyводу prawnego z odniesieniem się do stanu faktycznego stanowiącego podstawę zaskarżonego wyroku. Należy więc tylko zauważyć, że w wyroku z dnia 8 grudnia 2015 r., I PK 339/14 (LEX nr 2023155), uchylającym poprzedni wyrok Sądu drugiej instancji, Sąd Najwyższy - z szerokim powołaniem się na wcześniejsze orzecznictwo - wyjaśnił, że odwołanie się pracodawcy do stażu pracy powinno być uzasadnione w sposób szczególny, gdy pracownik wykaże, że osiągnięcie celu w postaci wykonywania powierzonych mu zadań nie jest zależne od stażu pracy. Wówczas na pracodawcę przechodzi ciężar udowodnienia, iż efektywność wykonywania powierzonych pracownikowi obowiązków uzależniona jest od doświadczenia zawodowego, które zazwyczaj idzie w parze ze stażem pracy. Natomiast kryterium stażu pracy nie jest samo w sobie wystarczającym parametrem umożliwiającym ustalenie, czy praca porównywalnych pracowników jest jednakowa lub jednakowej wartości, o czym stanowi art. 18^{3c} § 1 k.p. Nie odnosi się ono bowiem do przedmiotowych cech wykonywanej pracy.

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.